

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/219/2021
Identifikačné číslo spisu:	1115211358
Dátum vydania rozhodnutia:	24.03.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1115211358.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. O., bývajúcej v I. T., I. W. XXX/XX, 2/ O. J., bývajúcej v I. R. C., Q. XXXX/XX, 3/ S. O., bývajúceho v I. T., I. W. XXX/XX, 4/ D. O., bývajúcej v I.P. T., I. W. XXX/XX, 5/ T. O., bývajúceho v I. T., I. W. XXX/XX, všetci zastúpení Beňo & partners, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Poprade, Námestie sv. Egídia 93, proti žalovanej KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 15 C 126/2015, o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 120.000,- eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2021 sp. zn. 7 Co 240/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 5/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 20. mája 2019, č.k. 15 C 126/2015-171 uložil žalovanej zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 30.000,- eur, žalobcom 2/ až 5/ každému sumu 10.000,- eur, všetko v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku titulom zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromný a rodinný život) spôsobeného usmrtením blízkej osoby (manžela a otca) pri dopravnej nehode zavinenej vodičom p. W. S. povinne zmluvne poisteného motorového vozidla u žalovanej, vo zvyšku žalobu zamietol a priznal každému zo žalobcov 1/ až 5/ (ďalej aj „žalobcovia“) voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 6 zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní obetí poškodených násilnými trestnými činmi (ďalej len „zák. č. 215/2006 Z. z.“), ustanovením § 94 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a vecne tým, že za ujmu na zdraví patrí okrem majetkovo vyjadrenej zložky aj náhrada nemajetkovej ujmy, preto na prejednávany prípad je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú

prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) v spojení s ustanovením § 13 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu prvej inštancie patrí v prípade usmrtenia osoby pozostalým právo na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v trvalých alebo vo veľmi dlho po usmrtení im blízkej osoby trvajúcich útrapách spojených s vedomím jej trvalej straty, táto ujma sa nedá vyjadriť v peniazoch, preto nemôže ísť o ekvivalentnú náhradu, ale o primeranú satisfakciu poskytovanú vo forme náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka v spojení s rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie vo veciach C-22/12 a C-277/12. V uvedenom smere poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 666/2003, č. k. III. ÚS 646/2015-30, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018), uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 234/2017), z ktorých vyplýva pasívna vecná legitimácia žalovanej a z ktorých aj vychádzal pri posúdení nároku žalobcov. Pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba pojem škoda vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov, pričom táto náhrada je predmetom poistného krytia. Zohľadniac všetky skutočnosti, ktoré vzišli z vykonaného dokazovania najavo súd prvej inštancie určil výšku nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov čiastočne aj s prihliadnutím na právnu úpravu odškodňovania obetí poškodených násilnými trestnými činmi obsiahnutú v zákone č. 215/2006 Z. z., ktorá je stanovená ako 50 násobok minimálnej mzdy, v roku 2011 tak maximálna výška odškodnenia predstavovala sumu 15.850,- eur (50 x 317 eur), a zároveň podľa § 94 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého manžel, manželka a nezaopatrené dieťa poškodeného, ktorý zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, majú nárok na jednorazové odškodnenie v sume jednorazového odškodnenia manžela alebo manželky vo výške 730-násobku denného vymeriavacieho základu, najviac 46.485,40 eur. Okresný súd výšku nemajetkovej ujmy ustálil na základe vykonaného dokazovania na sumu 30.000,- eur pre žalobkyňu 1/ a na sumu 10.000,- eur pre každého zo žalobcov 2/ až 5/ s prihliadnutím na obsah výpovedí žalobcov, ktorými mal za preukázanú ich značnú citovú väzbu voči zosnulému manželovi a otcovi, vo zvyšnej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol, a to aj v časti úroku z omeškania zo žalovanej sumy, keď povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a až uplynutím takto určenej splatnosti priznaného nároku sa dlžník dostáva do omeškania so zaplatením peňažného plnenia. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“) zohľadňujúc, že stanovenie výšky plnenia bolo závislé od úvahy súdu a preto patrí žalobcom plná náhrada trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2021 sp. zn. 7 Co 240/2019 potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP žalovanou napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie. Žalobcom 1/ až 5/ priznal proti žalovanej nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie v správnom rozsahu zohľadnil a s odkazom na vykonané dokazovanie odôvodnil, že bral ohľad na následky (trvalú škodu) v životoch žalobcov, pretrvávajúce psychické obmedzenia a trápenia žalobkyne 1/, 2/ a 4/. S ohľadom na vek žalobcov, trvalý následok ktorý nastal s tým, že nemožno očakávať úplnú nápravu, je rozhodnutie súdu prvej inštancie o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcom primerané. Na zdôraznenie správnosti záverov okresného súdu ohľadne výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (porovnaním výšky s náhradami priznávanými v iných štátoch EÚ, odškodneniu poskytovanému podľa zákona č. 215/2006 Z. z. a zákona č. 461/2003 Z. z.), s prihliadnutím na požiadavku spravodlivosti a komparácie náhrad prisúdených v iných prípadoch, odvolací súd doplnil, a to s poukazom na judikatúru súdov (bližšie viď bod 31 rozsudku odvolacieho súdu), že priznané náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých príbuzných sa v prípade manžela pohybujú od 10.000,- eur do 50.000,- eur, v prípade plnoletých detí od 4.000,- eur do 17.000,- eur. Pokiaľ ide o odvolacie námietky žalovanej (o absencii príčinnej súvislosti v súdnej veci a nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie) tieto odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnené. Bližšie k nim uviedol, že v prvom rade záver súdu o (ne)existencii príčinnej súvislosti je záverom skutkovým, nie právnym, nie je založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav, ale spočíva na vyhodnotení skutkových podkladov,

ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Právnou otázkou tu je iba vymedzenie tých právnych skutočností, medzi ktorými treba zistiť vzťah príčinnej súvislosti. Odvolací súd mal za to, že príčinná súvislosť medzi nemajetkovou ujmom žalobcov (ako sekundárnych obetí) a protiprávnym konaním vinníka dopravnej nehody (neoprávneným zásahom) je daná. Protiprávnym konaním vinníka bola spôsobená dopravná nehoda, v dôsledku ktorej prišlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb (medzi žalobcami a nebohým manželom a otcom) tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život). V danom prípade je vznik ujmy sekundárnej obete (žalobcov) vyvolaný okolnosťami, ktoré majú vecný vzťah ku konaniu škodcu (vinníka dopravnej nehody). Príčinnú súvislosť treba vidieť v tom, že poisťná udalosť t. j. dopravná nehoda zavinená škodcom, ktorý mal povinné zmluvné poistenie u žalovaného, neoprávnene zasiahlo do chránených osobnostných práv pozostalých. Argumentáciu žalovanej opierajúcu sa o rozhodnutie R 7/1979 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 73/2006 o neexistencii príčinnej súvislosti medzi ujmom žalobcov a konaním škodcu bolo potrebné odmietnuť. Je nesprávne vylúčiť kauzálny nexus len na základe toho, že následok u sekundárnej obete je až následkom ujmy primárneho poškodeného, je skôr potrebné vychádzať zo skutočnosti, že príčinná súvislosť v tomto prípade nie je prerušená, ale dochádza k reťazeniu podmienok a súčasne následok v podobe citovej ujmy žalobcov ako blízkej osoby je pro škodcu predvídateľný (viď. aj BEZOUŠKA, P. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Záväzkové právo. Zvláštni časť (§ 2055-3014). Komentár, s. 1719). Akcentujúc navyše uznesenie ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 666/2016 ohľadne subsumovaniu nemajetkovej ujmy pod pojem škoda vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu, ako aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016, povinné zmluvné poistenie má v zmysle tam vyvođených záverov pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkyim osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Z uvedeného dôvodu tak nie je zrejmé, ako by na žalovaného mala dopadať zákonná výluka (o existencii ktorej tvrdil) z povinnosti plniť za poisteného podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky SR, „...ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poisťného krytia, prinášalo by to značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich bankrotu. Zároveň by to však mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že v prípadoch insolventie (platobnej neschopnosti) zodpovedného subjektu táto nebude vymožiteľná...“. Aj odvoláciu námietku žalovanej vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu výšky priznanej náhrady odvolací súd vyhodnotil rovnako ako nedôvodnú. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné brať do úvahy hlavne závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a vykonaným dokazovaním zisteného skutkového stavu sú podľa názoru odvolacieho súdu zrejmé a vysvetlené skutkové okolnosti a dôvody, ktoré súd prvej inštancie k rozhodnutiu viedli, jeho rozhodnutie teda spĺňa zákonné náležitosti predpísané v ustanovení § 220 ods. 2 CSP, sú v ňom uvedené dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, a to z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odvolaciemu súdu vytýkala, že nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vádu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) videla v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré označila za zjavne arbitrárne v rozpore s ustanoveniami § 220 ods. 3 CSP. Súd oboch inštancií sa vôbec nevenovali podstatnej argumentácii žalovanej. Žalovaná pritom počas celého prvoinštančného ako aj odvolacieho konania tvrdila, že pokiaľ pre argumentačné účely akceptujeme, že pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení nemajetková ujma pozostalých spadá pod pojem škody (na zdraví) nie je žiadny racionálny ani legitímny dôvod tento návrh ako škodový neposudzovať v celku a to s poukazom na rozhodnutie R 61/2008 v spojení s § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z., čo do otázky priamej príčinnej súvislosti (jej absencie) tak aj čo do otázky premlčania, zakladania miestnej príslušnosti súdov a podobne. Pokiaľ by mal dovolací súd za to, že odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších inštancií zodpovedajú požiadavkám podľa § 220 ods. 3 CSP kladenými na zákonné rozhodnutie, tak potom dovolateľka uplatnila ďalší dovolací dôvod, a to podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a síce, že súdy sa

odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prezentovanú rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.3.2007 sp. zn. 3 Cdo 32/2007 a tiež rozsudok najvyššieho súdu z 30. januára 2007 sp. zn. 2 Cdo 70/2006, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 61/2008, v zmysle ktorého „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia a žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama osebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna“ (rovnako napr. R 7/1979). V spomínanom rozsudku sp. zn. 3 Cdo 30/2007 najvyšší súd uviedol, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku, ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť zodpovednosť za škodu nenastáva. Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž priamosť pôsobenia príčiny následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí ak je sprostredkovaný. Vzhľadom na skutočnosť, že poisťnou udalosťou bola dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poisťnou udalosťou ako takou rovnako, ako tomu bolo pri skutkovom stave v rozhodnutí R 61/2008. Ako ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu od ktorých sa mali sudy nižších inštancií odkloniť dovolateľka označila rozhodnutia sp. zn. 5 Cdo 126/2009 z 30. júna 2010, sp. zn. 1 Cdo 129/2008 z 30. júla 2009 a sp. zn. 6 MCdo 7/2013 z 23. apríla 2014. Z uvedených dôvodov dovolací súd žiadala, aby tak rozhodnutie odvolacieho ako aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne aby zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu zamietne.

4. Žalobcovia 1/ až 5/ v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedli, že konajúce sudy sa v súdnej veci vo svojich rozhodnutiach dostatočným spôsobom vysporiadali s právnou argumentáciou žalovanej, pričom svoje rozhodnutia založili aj na ustálenej rozhodovacej praxi súdov, v ktorom smere poukázali na konkrétne rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo riadne odôvodnené, predvídateľné, k žiadnej svojvôli, ktorá by mohla mať za následok vydanie arbitrárnych rozhodnutí nedošlo. Počas celého konania mala žalovaná možnosť uplatňovať prostriedky procesnej obrany a prostriedky procesného útoku a preto v žiadnom prípade nemohlo dôjsť na jej strane k porušeniu práva na spravodlivý proces. Na základe uvedeného žalobcovia navrhli, aby dovolací súd podané dovolanie ako nedôvodné zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom

znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Žalovaná vo svojom dovolaní uviedla, že ho v prvom rade podáva v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob,

kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

15. V preskúmvanej veci dovolateľka vidí vadu podľa § 420 písm. f/ CSP v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), ktoré označila „za zjavne arbitrárne“, nedostatočné „v príkrom rozpore“ s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie podľa § 220 ods. 3 CSP, pretože súdy oboch inštancií sa dostatočne nevenovali jej námietke o „absencii priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a poistnou udalosťou (dopravnou nehodou)“. Na uvedenom mieste je potrebné uviesť, že záver súdu o (ne)existencii príčinnej súvislosti nie je však založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav; spočíva na vyhodnotení skutkových podkladov, ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Výsledkom tejto činnosti súdu nie sú závery právne, ale skutkové závery. Právnou otázkou tu je iba vymedzenie tých právnych skutočností, medzi ktorými treba zisťovať vzťah príčinnej súvislosti.

16. V súvislosti s dovolacou námietkou žalovanej týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

17. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

18. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. V posudzovanej veci dovolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval dovolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Dovolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a

zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež dodáva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky námietky odvolania. Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. Osobitne v súvislosti s argumentáciou dovolateľky týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) vo vzťahu k námietke „absencie priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a poistnou udalosťou (dopravnou nehodou)“, najvyšší súd uvádza, že s predmetnou námietkou sa presvedčivo vysporiadal odvolací súd v bodoch 25. až 27. svojho rozhodnutia, ktoré ako je uvedené vyššie, tvorí s rozhodnutím súdu prvej inštancie jednotu. Odvolací súd pritom uviedol že „...protiprávnym konaním vinníka bola spôsobená dopravná nehoda, v dôsledku ktorej prišlo k nezvratnej deštrukcii medziľudských väzieb (medzi žalobcami a nebohým manželom a otcom) tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov a tým k zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život). V danom prípade je vznik ujmy sekundárnej obete (žalobcov) vyvolaný okolnosťami, ktoré majú vecný vzťah ku konaniu škodcu (vinníka dopravnej nehody). Príčinnú súvislosť treba vidieť v tom, že poistná udalosť t. j. dopravná nehoda zavinená škodcom, ktorý mal povinné zmluvné poistenie u žalovaného, neoprávnene zasiahlo do chránených osobnostných práv pozostalých.“ Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd poskytol žalovanej dostatočne zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie v reakcii na jej odvolacie námietky o absencii príčinnej súvislosti (vrátane poukazu na rozhodnutie R 7/1979 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 73/2006), keď vec uzatváral konštatovaním, že „je nesprávne vylúčiť kauzálny nexus len na základe toho, že následok u sekundárnej obete je až následkom ujmy primárneho poškodeného, je skôr potrebné vychádzať zo skutočnosti, že príčinná súvislosť v tomto prípade nie je prerušená, ale dochádza k reťazeniu podmienok a súčasne následok v podobe citovej ujmy žalobcov ako blízkej osoby je pro škodcu predvídateľný (viď. aj BEZOUŠKA, P. In: HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Záväzkové právo. Zvláštni časť (§ 2055-3014). Komentár, s. 1719). Akcentujúc navyše uznesenie ÚS SR, sp. zn. III. ÚS 666/2016 ohľadne subsumovaniu nemajetkovej ujmy pod pojem škoda vo vzťahu k povinnému zmluvnému poisteniu, ako aj uznesenie NS SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016, povinné zmluvné poistenie má v zmysle tam vyvođených záverov pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Z uvedeného dôvodu tak nie je zrejmé, ako by na žalovanú mala dopadať zákonná výluka z povinnosti plniť za poisteného podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z.“

20. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

21. Najvyšší súd vyššie uvedené doplnia poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v

zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

22. Dovolateľka v danom prípade preto neopodstatnene namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP, preto dovolací súd jej dovolanie ako neprípustné v uvedenej časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

23. Žalovaná následne podala dovolanie aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Blížšie uviedla, že v danom prípade nebolo možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy preto, lebo „nebol daný vzťah priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmou) a poistnou udalosťou (dopravnou nehodou), t.j. právne relevantnou škodovou udalosťou“. Namietala nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom v otázke existencie priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmou žalobcov na ich osobnostných právach) a škodovou udalosťou (dopravnou nehodou spôsobenou poistencom žalovanej s následkom úmrtia blízkej osoby žalobcov - poistnou udalosťou); tvrdiac, že v prejednávanej veci je nárok žalobcov vylúčený ustanovením § 5 ods.1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z. Poistnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na následky tejto dopravnej nehody.

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 95/2017 a sp. zn. 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

25. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí teda dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) odvolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax odvolacieho súdu (1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 27/2017, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie odvolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

26. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým

„suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

27. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017).

28. V danom prípade žalovaná v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku „či zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na následky poistnej udalosti/dopravnej nehody“, majúci (na rozdiel od odvolacieho súdu) za to, že v súdnej veci „nebol daný vzťah priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a poistnou udalosťou t.j. dopravnou nehodou“, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zároveň poukázala na konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu (viď bod 29. a 30. tohto rozhodnutia) od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Zostalo preto posúdiť, či pri riešení predmetnej otázky k tvrdenému odklonu došlo.

29. Žalovaná vo svojom dovolaní argumentuje odklonom odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), od právnych záverov, na ktorých spočíva rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo 73/2006 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, rovnako R 7/1979. V tomto prípade ale dovolací súd poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť prípadu, na ktorý sa vzťahoval judikát R 61/2008, a preskúmaného prípadu. Predmetný judikát, v zmysle ktorého „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného“, sa týkal prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli tým, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna. V danom prípade ale žalobcovia uplatňujú nárok na odškodnenie z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahuje len na moment, v ktorom sa dozvedeli o smrti im blízkej osoby (manžela a otca); opodstatnenosť žaloby vyvodzujú zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 174/2019 z 10. októbra 2019). Žalobcovia si teda neuplatňovali nárok na nemajetkovú ujmu a ani ho neodvodzovali od priameho zásahu do ich osobnostných práv, teda od tej okolnosti, že bolo zasiahnuté do ich práva na rodinný život v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. O žalovanou tvrdený odklon nejde aj preto lebo od prijatia judikátu R 61/2018 (zo záverov ktorého súdy oboch inštancií vychádzali), v zmysle ktorého „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“ sa rozhodnutie najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018) stalo súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), od ktorej sa odvolací súd v danom prípade neodklonil.

30. Za dôvodný nepovažoval dovolací súd ani odkaz dovolateľky na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd pri rozhodovaní odkloniť, pretože rovnako neboli pre právne posúdenie prejednávanej veci relevantné, nakoľko sa týkali úplne odlišných tak skutkových ako aj právnych otázok. Rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 32/2007 (R 28/2008), sp. zn. 5 Cdo 126/2009 z 30. júna 2010, sp. zn. 1 Cdo 129/2008 z 30. júla 2009 a sp. zn. 6 MCdo 7/2013 z 23. apríla 2014, sa zaoberali pojmom škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu

spôsobnú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom; rozhodnutie sp. zn. 6 Cdo 89/2011 z 31. júla 2012 riešilo otázku existencie príčinnej súvislosti medzi psychickým ochorením žalobkyne a úrazom, ktorý utrpela pri dopravnej nehode.

31. Dovolací súd na záver pripomína, že aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené (aj) v judikáte R 61/2018. Zo záverov tohto judikátu pritom súdy nižších inštancií pri svojom rozhodovaní v danej veci vychádzali. V uznesení z 20. augusta 2019 sp. zn. I. ÚS 310/2019 v skutkovo a právne obdobnej veci týkajúcej sa (inej) sporiteľne odmietol jej sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ktorú nastolila v sťažnosti, odkázal na odôvodnenie nálezu sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa touto otázkou podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu „contra legem“. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd tiež konštatoval, že prísne formalistické odlíšenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby od škody v materiálnom zmysle podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti (na jednej strane) a náhradu škody (na druhej strane), nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako to zdôraznil aj Rozsudok. Dodal, že najvyšším súdom prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Tento názor najvyššieho súdu predstavuje judiktorňy smer, síce formálne nezáväzný, avšak nie bez normatívneho významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov (vrátane najvyššieho súdu). Ústavný súd uzavrel, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky (poisťovne) v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný (obdobne III. ÚS 610/2017 a II. ÚS 847/2016).

32. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné aj pri ďalšom uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol (obdobne tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2021, sp. zn. 7 Cdo 162/2021 resp. sp. zn. 9 Cdo 87/2021 z 22. februára 2022).

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.